

Literatura

1. Recommendations for Chemical Engineering Education in a Bologna Three Cycle Degree System, *Kem. Ind.* **60** (1) (2011) 35–39.
2. EFCE Bologna Recommendations, http://www.efce.info/Bologna_Recommendations.html.
3. EUR-ACE Framework Standards, http://www.enaee.eu/app/download/4213072563/A1_EUR-ACE_Framework-Standards_2008-11-05.pdf?t=1286469542.
4. Commentary on EUR-ACE Framework Standards, http://www.enaee.eu/app/download/4760935263/Commentary+on+EUR-ACE_Framework+Standards+110209.pdf?t=1291885902.
5. A. Glasnović, H. J. Mencer, M. Rogošić, B. Zelić, Strategija razvoja Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu za razdoblje 2008.–2013., Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, Zagreb.
6. Sveučilište u Zagrebu, Studij inženjerstva, <http://zn.unizg.hr/studijin>.

Obrazloženje

N. Raos

Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada, Zagreb

Sastao se mladić sa svojom djevojkom, pa čim je ugleda, zagrlji je poljubi – a ona će njemu: “Zašto si me poljubio? Obrazloži!” Mladić se našao u sto muka. Što da kaže? Ako kaže da ju je poljubio zato što je voli, reći će mu da je ljubav mogao pokazati i na drugi način, primjerice da joj kupi cvijeće. Ako pak kaže da mu je to eto tako došlo, reći će mu da se prepušta nagonima, poput životinje. I što da kaže? Najbolje je da šuti. I tako je mladić šutio, šutio, šutio – sve dok djevojka nije od njega otišla.

No ja nisam mogao šutjeti. Eto, dogodilo se da sam morao napisati za jednog mladog suradnika obrazloženje zašto bi on trebao biti izabran u više znanstveno zvanje već nakon tri godine (koliko mu propisi dopuštaju), a ne tek nakon pet – što je zakonski maksimum. Čime ja, on ili bilo tko drugi može obrazložiti njegovo traženje? Kolega ima sve propisane uvjete za izbor u više zvanje – i što treba više reći? Čime treba dodatno obrazložiti njegovo traženje?

Ako kažem da ima sve potrebne uvjete, to ne znači ništa jer ja nisam ovlašten da to utvrđujem. Ako pak kažem da je njemu, meni ili bilo kome u interesu da što prije napreduje, to opet ne znači ništa jer se interesom ne može opravdati nijedna pravna odluka: ne mogu, valjda, opravdavati pljačkanje banke time što nemam novca! Glupa situacija da ti pamet stane – što god napišeš ne valja.

Mislim si, mislim kad će tome doći kraj. Ljudi imaju sve uvjete za izbor u više zvanje, a nikako da ih se izabere. Iz tko zna kojih razloga.

A možda su razlozi poznati?

Sjećam se kako je to nekoć bilo. Nitko te nije ni na što tjerao: ako si imao uvjete, mogao si biti izabran, a ako nisi, mogao si ostati u svom zvanju do mirovine. U mome su laboratoriju bile dvije “vječne magistre”: prva je doktorirala u 60. godini života, druga je pak otišla u prijevremenu mirovinu u zvanju znanstvenog asistenta bez doktorata.

A onda su počeli puhati neki novi vjetrovi. Trebalo je sve one koji nisu stekli uvjete potjerati da ih steknu, tj. natjerati ih da rade jer su se jedino radom (brojem znanstvenih radova) mogli steći. No sada je situacija obrnuta: ljudi imaju uvjete, no očito nam ne treba toliko znanstvenika u višim zvanjima. Stoga se njihov izbor oteže, traži se dlaka u jajetu, išču se nekakva obrazloženja bez veze s mozgom. Ili se pak nađe nekoga, u komisiji, koji će kandidatu podmetati klipove pod noge. Tako primjerice neki kolega sa svim uvjetima nije mogao biti izabran u više znanje jer je komisija premudro ustanovila da njegovim znanstvenim člancima nedostaje zaključak (zanimljivo da to nisu primijetili urednici časopisa u koji-

ma su ti članci objavljeni, pa ni recenzenti koje su oni angažirali). Ili, drugi primjer, kolegica ne može biti izabrana u zvanje zato što članovi komisije nisu zadovoljni njezinim predavanjem, naime došli su do zaključka da ni sama ne razumije što govori. I kome se nakon svega toga žaliti? Dragom Bogu? Eh!

Mogu razumjeti da imamo previše ljudi u višim znanstvenim zvanjima, da nam piramida znanstvenih zvanja stoji naopako. No taj se problem ne rješava maltretiranjem kandidata, tjeranjem maka na konac, otezanjem izbora nego pooštavanjem kriterija. I to se svojedobno radilo, ali bez uspjeha. Zašto?

Eto zašto: zato što su postavljeni čisto sportski kriteriji (zahvaljujući, čini se, ponajviše jednom našem kolegi koji je bio košarkaš). Važan je broj znanstvenih radova, kao što je u košarci važan broj koševa. Neću reći da to ne bi trebao biti najvažniji kriterij, no svaki se kriterij, pa tako i ovaj, može igrati. Jedno je sâm postaviti temu i napisati o njoj znanstveni rad, drugo je biti deseti koautor na radu koji se bavi temom na kojoj je još mentorov mentor doktorirao. Sve se to iz brojaka ne vidi. Komisija hoće, naravno, vidjeti i druge doprinose kandidata, no oni nisu nigdje jasno definirani. I onda se o kvalifikaciji kandidata za znanstveno zvanje sudi po njemu i sluhu ili, još gore, po osobnom animozitetu (ili interesu) članova komisije. Mi smo mala sredina i svakome može biti u interesu ili protiv njegova interesa da se nekoga izabere u više znanstveno zvanje. Motiv može biti i općepoznati hrvatski jal. Tko će to znati?

Članovima komisije je svejedno. Fakultetskim vijećima još više – uostalom oni su već pobrali svoj novac. Institucijama u kojima kandidati rade isto je manje-više svejedno, kao i njihovim voditeljima. Nije svejedno samo kandidatu koji trpi materijalnu štetu, a k tome i nepravdu. No mi smo u tome majstori, u trpljenju nepravde i bezakonja.

Mladi kolege, probudite se! Organizirajte se, pronađite odvjetnika koji će poduzeti pravne mjere (ima ih, hvala Bogu, dosta) protiv onih koji zavlače vaše molbe preko roka. Kad bi jednoj komisiji došla opomena pred tužbu u kojoj bi crno na bijelo stajalo da su kandidatu dužni toliko i toliko kuna (izgubljena dobit plus zatezne kamate) zbog neispunjavanja ugovora (otezanja rokova), ta bi se gospoda na fakultetima počela malo drugačije ponašati. Ima jedna pričica za djecu o tri brata i tri čarolije – no bez treće, batine, ni one dvije nisu vrijedile. Nema ljudskog društva bez prava, bez pravde. Samo – za pravdu se treba boriti. I izboriti.

Mladi kolege, što čekate? Nisam li vam pokazao put?